

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen no-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12 50
četrtletno . . . K 6 50
mesečno . . . K 2 10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (insertate) se
plačuje od četrstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 170.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 29. julija 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Strelne vaje na srednjih šolah.

Dasiravno se je o stvari že pisalo in govorilo — »Narodni Dnevnik« je na spomlad poročal o anketi za reformo srednjih šol na Dunaju — bode vendar uvedba strelnih vaj na srednjih šolah marsikoga presenetila. Posebno one optimiste, ki so pričakovali vse drugačnih reform, posebno pa srednjih šol novega tipa, to je nekako spojenje gimnazije z realko, humanistične odgoje z realistično. Nekolikokrat bode zaškrtnilo pero — in vzgoja na naših srednjih šolah bode dobila marsikomu neprijetni militaristični priokus.

Nekateri dunajski listi že vedo podrobnosti te »reform« srednj. šol. Že v prihodnjem šolskem letu se bodo upeljale na vseh gimnazijah, realkah in enakovrednih zavodih strelne vaje kot neobvezen predmet. Domobranska poveljstva so bojda že pozvala deželne šolske svete, da bi sestavili seznam instruktorjev za streljanje, nadalje pušk, streljiva itd. — da bi se mogel že v oktobrom začeti redni pouk. Udeležba bode popolnoma prostovoljna in se tudi ne bode klasificiralo. Udeležba bode prostovoljna samo dijakom obeh najvišjih razredov na gimnazijah in realkah. Prve tedne se bodo vršile v telovadnicah strelne vaje s kopicami. Na spomlad pa se bodo pričele na vojaških streljiščih z ostrimi patroni; ako ne bi bilo primernih vojaških streljišč, pa se bodo te vaje vršile na vežbališčih meščanskih strelnih klubov in gard. Poučevali bodo v garnizijskih mestih posebej za to določeni častniki, v ostalih pa telovadni učitelji ali profesorji sploh, ki so streljanja veščji. Ministerstvo za domobranstvo bode skrbelo za stroške in za varnost dijaštva; o učnih uspehih bodo mu pa instruktorji potom kornih poveljstev koncem šolskega leta poročali.

V častniških krogih vlada mnenje, da bodo imele strelne vaje velik vojaški pomen. Mladina si bode pridobila tekom dveh poslednjih let na srednji šoli veliko, koristno prakso za svoje prostovoljno vojaško leto; pouk o strelbi ji bode potem s teoretične in praktične strani igrača, kar bode imelo svoje ugodnosti za častnike-učitelje in prostovoljce-učence. Armada bode dobila iz vrst srednješolskih prostovoljcev mnogo dobrih strelcev in kar je že mnogo važnejše, dobrih instruktorjev za ostalo moštvo. Je možno, da je ta uredba v zvezi z uvedanjem dvetletne vojaške službe. Toda to se bode še le pokazalo.

Napačno bi bilo, ako bi se za vsako ceno uprli proti uredbi strelnih vaj na srednje šole. Ako sma-

tramo streljanje le kot šport, moramo to povotarijo le pozdravljati, ker zdravca športa se goji na naših srednjih šolah žalibože zelo, zelo malo. Zategadelj imajo dijaki na zavodih le poredko vesele in zabavne ure. V angleških in francoskih, posebej pa še v skandinavskih šolah se posveča telovadbi sila mnogo pozornosti. Ne škodi tudi, da se naši fantje navadijo streljati, ker mnogemu tako ali tako ne uide ta šport pri vojaki. Ako se bode torej streljanje gojilo razumno, bodo dijaki z njim le pridobili. Ako smo v spočetku izrekli svoje dvome, da bi našle strelne vaje na srednjih šolah povsod vesel odziv, smo storili to zaradi tega, ker bi si želeli, da bi se upoštevale tudi splošno izrečene želje po drugih še potrebnjših reformah in ker se mora skrbno čuvati, da bi vojna uprava ne dobila prevelikega vpliva na odgojo naše srednješolske mladine.

Politična kronika.

»ROSSIJA« O SLOVANSKIH SLAVNOSTIH V SOFIJI IN KRAKOVU.

Veliko pozornost vzbujajo izjave ruskega oficijoznega lista »Rossije« v Petrogradu o slovanskih slavnostih v Sofiji in Krakovu. List piše v kratkem sledeče: Nemško časopisje postaja vedno nervozno, kadarkoli se dotakne slovanskega vprašanja. To nervoznost skriva le težko z navidezno hladnostjo in zasmehovanjem. Ako bi smatrali slovanski politiki kedaj zedinjenje slovanskega sveta za utopijo, potem naj čitajo članke gotovih nemških listov o grunwaldskem jubileju in slučajno ob istem času se vrščem slovanskem kongresu v Sofiji, da bodo takoj zadobili nov pogum. Grunwaldska slavnost je sama na sebi praktične Nemce le malo razburila, tembolj pa so jih vznemirjali govori na slovanskem kongresu v Sofiji, kjer se je povdarjalo, da se morajo vsi Slovani zediniti v uspešnem kulturno-gospodarskem boju proti nemšk. navalu na slovan. zemlje. Ti govori so našli »povoljen odmev« v vseh slovanskih kulturnih središčih. Nemški naval na slovenske zemlje obstoja naprav vsemu tajanju Nemcev. Navzlic navidezno zasmehljivemu ponajmanj nemškega javnega mnenja napram vzbujajoči se samozavesti slovanskih narodov, spoznavajo vendarle Nemci vsa resnost sedanjega trenutka in pa potrebo, da pospešijo svojo agresivno delovanje, ki ni nikoli prenehalo. Mi si torej želimo, da bi vsi zapadni Slovani spoznali potrebo skupnega, intenzivnega odpora proti germaniz-

mu.« In glede vzhodnih Slovanov — Rusov — si želimo mi zapadni, da bi temeljito obracunali z zadnjimi ostanki nemškega vpliva na ruskem dvoru, visoki birokraciji in v baltskih zemljah ter da bi naš boj podpirali s tem, da bi začeli napram Poljakom in Rusinom slovan. politiko bratstva in enakopravnosti.

PRORAČUNSKA DEBATA V BOSANSKEM SABORU.

Včeraj se je pričela v bosanskem saboru debata o proračunu za uk in bogočastje, ki se bode nadaljevalo jutri. Prvi je govoril k tej točki sekcijski načelnik Pittner, ki je izjavil, da bo v ta namen delila vlada posameznim v Bosni zastopanim narodom držav. podpore sorazmerno s številom prebivalcev. Vlada je proti temu, da bi se znižale postavke, namenjene za škofijska konvikta v Travniku in Sarajevu. V proračunu je vstavljena v ta namen subvencija po 30.000 K. Šolski odsek je sklenil, da se ne subvencionira v Bosni nikakih šol, na katerih ni učni jezik hrvaški ali srbski in ta sklep je tudi sprejet. Izvzeta je samo šola bolniško - podporna društva v Sarajevu, ker zahajajo v to šolo tudi otroci častnikov. Zahteva, da se na vseh šolah v enaki meri poučuje cirilica in latinica, se je sprejela. Kar se tiče ustanovitve posebnega učiteljišča v Bosni, je poročal vlad. referent, da je vlada že vse potrebno ukrenila, da se ta čim preje ustanovi. Ko je na to govoril nadškof dr. Stadler in zagovarjal subvencioniranje njegovih konviktov, so zapustili demonstrativno srbski in mohamedanski poslanci zbornico. Srbska poslanca Turovič in Grgič se izjavljata, četudi radi tega ostro kritikovana, za vladni proračun. Poslanec Sunarič je v svojem govoru poudarjal zasluge frančiškanov in predlagal, da se jim podpora zviša. Istotako je priporočal zvišanje subvencije frančiškonom mohamedanski poslanec Sulejman Pašič. Frančiškanski provincijal se je zahvalil mohamedancem za izkazano zaupanje in se je zavzel za enakopravnost vseh konfesij. Nato se je sprejel proračun s spremembami od odseka predlaganimi. Vsled tega je subvencija za škofijske konvikte močno skržena.

ŠE VESTI O RAZPUSTU DRŽAVNEGA ZBORA.

Koresp. »Centrum«, glasilo konservativnih čeških krugov, piše: Dokaz za nevzdržljivost sedanjih parlamentarnih razmer je prav bližnja možnost razpusta državne zbornice; ta možnost obstoji, četudi se jo trdovratno taji. Ne bode se dalo zabraniti, da bi se ne apeliralo na volilce pred potekom sedanje parlamentarne dobe. Sedanji državni zbor je preveč razdvojen, da bi se dalo pričakovati koristnega de-

LISTEK.

Vanda.

Novela.

Spisal Josip Premk.

In ta grad, njena rodna hiša, gospodar, h kateremu sem namenjen, njen oče? — In jaz naj grem, da zaslužim par borih krajcarjev, k njemu — plemenitašu, kateremu sem opsoval hčer z vlačugo in prostitutko? — In to celo pisмено, da je bila moja pobalinska predrznost vsakemu na razpolago. —

Kot da se je zgodilo pred par dnevi, a ne pred tremi leti, tako jasno in svetlo je stopilo vse zopet predme in komaj sem si upal dvigniti pogled do gospoda Viktorja, ki je stal pred menoj in me motril začudeno.

Tisti hip sem se spomnil imena Ckliniklon, ki me je zmotilo, dasi sem prišel, kamor bi drugače nikdar nikoli in oprijel sem se ga, kakor zadnje rešilne bilke, ki me morda reši iz te čudne nejasnosti.

»Toda oprostite — gospod Viktor — — moji radovednosti —« sem povzel in skušal ostati povsem miren, dasi dvomim, ako se mi je to popolnoma posrečilo.

— »Nejasno in čudno se mi zdi, ker jaz — oziroma dotični profesor, kateri mi je naročil, je vedel samo o gospodu Ckliniklonu, a tu je menda gospodar Schöner, ako se ne varam —«

»Imate prav«, me je prekinil in pritrdil z nasmehom. »Toda s tem še nikakor ne mislite, da ste prišli napačno! Toda to so stvari, ki vas morda ne bodo zanimale, saj boste s časom spoznali vse sami. Pa da ste zaradi gospoda Ckliniklona na jasnem: on je namreč moj bodoči svak, ženin moje sestre in biva tu v gradu, jeseni bo menda poroka.«

Poslušal sem ga, vsaka njegova beseda me je zadelo kakor koščena pest. Samo, ko je izgovoril be-

sedivo menda, sem začutil v srcu kakor nekako pomirjenje — zakaj . . . kako . . . sam nisem vedel in premišljevali o tem tudi nisem imel časa, ker gospod Viktor je z govorom nadaljeval:

»Sicer pa ne pridete, kakor morda mislite, med popolne tujce!«

Že sem mislil, da mi tisti hip zalučji v obraz moje nesramno postopanje napram njegovi sestri in bil sem pripravljen, a popolnoma nepotrebno.

»Gospodične Matilde Koširjeve se gotovo že spominjate, dasi se že nista videla, kakor mi je pravila, kaka tri leta.

»Gospodična Koširjeva je v gradu?« sem se začudil, ker drugega nisem mogel izreči; vse je prišlo zame prehitro in komaj sem sledil podobam, ki so vstajale iz preteklosti in se družile s sedanjostjo v moje veliko presenečenje skodoželjna in po maščevanju hrepeneča roka.

»Da, gospodična Koširjeva, je pritrdil in mi namignil, ker stal sem še vedno ob vozu, kot da se bojim stopiti naprej. »Vsako leto pride za par tednov, z mojo sestro sta si veliki prijateljici in tukaj v Jagodicah družbe ni ravno na izbiro. Jaz je pravzaprav ne pogrešam, saj sem itak večina od doma, a sestra moja, ta mora imeti posebno zadnji čas ob sebi gospodično Matildo, drugače je vsa iz sebe. Ej, saj veste, ljudje so različni! Sicer pa bi bilo včasih menda resnično dolgočasno, ako bi je ne bilo. Moj oče je mnogo v mestu, mati je nekako bolehna, a gospod Ckliniklon včasih vse drugo kakor zabaven in duhovit — kar mu boste morali oprostiti!«

Kakor sem izprevidel iz njegovih besed, mu menda ta bodoči svak gospod Ckliniklon ni bil nič kaj po volji — sploh je napravil mladenič, ki menda še ni prestopil petindvajsetega leta, name dober utis. Ali je bila vzrok to samo njegova zunanost, ki me je vsak hip spominjala na njegovo sestro Vando, ali kaj drugega, ne vem, ker tudi njegove besede sem slišal samo na pol in vendar ne bi mogel nikomu povedati, kaj sem pravzaprav mislil tisti čas . . . Šel

sem poleg njega po pesknati poti med košatim drevjem, gledal v vrhove tja pred se, odkoder se je belilo med debli veliko poslopje in bilo mi je, kot da stopam k — sodbi. A poleg vse nejasnosti občutkov sem čutil v srcu neko flegmatičnost: naj jo že zagledam kakršnokoli, naj me že sprejme kakorkoli — več preziranja, razžalitve in sovraštva itak ne more priti med naju . . . In neko tiho hrepenenje, da ji pogledam v oči in ji z enim pogledom obudim vso laž in podlost, mi je skoro pospešilo korake.

Toda pri zadnjih lipah, kjer se je videl grad razločno in čisto blizu s pročeljem, sem moral postati. Noga ni hotela naprej in nemo sem motril tistih par kamenitih stopnic, ki so vodile menda na vrt, ker kroginkrog se je širila živa meja.

»Stavim, da so v lopi, tamle na koncu vrta«, je opomnil gospod Viktor in postopil prvi na kamenito stopnico.

Tisti hip se je pojavilo pred nama na stopnicah okroglo bitje, z naravnost izzivajočim trebuškom in dvoje majhnih oči mi je pomežiknilo prijazno in dobrikajoče.

»Menda se ne motim? Gospod Lokar, slikar, kaj ne?« je hitel in mi podajal tolsto desnico. Prikimoval je zadovoljno in se parkrat celo poklonil, da sem videl plešo njegove obrbite glave čisto od blizu.

»Gospod David Ckliniklon«, mi ga je malone hladno predstavil Viktor in gospod Ckliniklon je raztegnil svoje mesnate, široke ustnice, da se je pokazala jasno vrsta črnkastih zob.

»Ko bi nam bili sporočili,« se je hitel opravičevati — »bi vas pričakali na štaciji. Tako pa nismo nič vedeli, dasi je bilo naznanjeno, da pridete v kratkem. No, kako vam ugaja ta okolica? Lepo, ali ne?«

Iz vsake besede, ki jo je spregovoril, je vela neka zavest, da je v Jagodicah pravzaprav on mero-dajna in vplivna oseba. In kljub vsej njegovi židovski usiljivosti in zunanji neprikljivosti me je zanimal gospod Ckliniklon že zaradi tega, ker sem se natihem čudil, kako je zamogel priti ta človek v družinski

la. Nove volitve lahko prinesejo boljše razvrstitev poslancev in strank in je torej od njih pričakovati zboljšanje razmer, kar bi bilo le koristno za konsolidacijo parlamentarnih razmer.

Celjski sokolski zlet dne 14. avgusta 1910. Velika ljudska slavnost v celjskem „Sokolskem domu“.

Stajerske novice.

Ali se že pričinja razpad? Po slovitih nemško-krščansko-socialnih vzgledih imajo tudi slovenski klerikalci neprestano svoje umazane afere, ki stavijo njihove voditelje v skrajno čudno luč. Lani smo se obširno bavili z Roškarjevo afero v Wagnitzu. Po dolgih dvajsetih letih je slavila svoje vstajenje resnična povest o krvavem nočnem dogodku, kateri je Roškarja tako kompromitiral, da bi se moral z ozirom na lastno osebo, če ne že na stranko umakniti iz javnega življenja. A mož ni šel in je še danes načelnik, če ne de facto, pa vsaj po imenu največje slov. politične stranke na Sp. Štajerju ... Prišla je Cenčičeva afera, prišla Benkovičeva, prišla Berkova, prišla Güntherjeva, Novakova, Šimonceva, Štuhečeva in Peskova. Sosebno slednje kažejo, da vlada neverjetna moralna gnjiloba ne le v vodilnih krogih temveč tudi v naraščaju. Najsi se sodi Peskov uboj kakorkoli jasno je, da se je fant podivilj vsled klerikalnih hujskarij in da je iz političnega sovraštva potegnil nož proti rojaku in domačinu. Klerikalci se sedaj sklicujejo na rezultat obdukcije Prenscha-Keppe; no, stvar se še utegne zasukati, kajti znana nam je sodba uglednega zdravnika, da je bodljaj moral iti do pljuč, ker je uhajala Cokanu skozi rano sapa. Toda uboj ostane, kakor smo rekli, uboj in nič ne more oprati grdega madeža s klerikalne stranke in društev. To ni bil navaden vaški pretep, temveč tolovajski napad na političnega nasprotnika, katerega obsoja ves Sp. Štajer — ne le mi. Nastane vprašanje, ali se mora stranka Roškarjev, Benkovičev, Štuhecev in Peskov dolgo držati? Ali ne bode obilila rdečica sramote celo mirnejše klerikalce, da spadajo v tako — družbo? O tem naj razmišlja »Straža«, Svetujemo mariborskim listom, naj se ukvarjajo najprej z vso grozno moralno propalostjo v lastnih vrstah ... Bo mnogo dela, predno bodo iz njih vsi kaznjenci in nepoštenjaki. Potem bode enkrat mogoč s klerikalci tudi drugačen političen boj in bode mogoče v velikih vprašanjih skupno postopanje. Danes pa je že v označenem oziru težko: z Roškarji, Štuheci, Terglavi in Peski ne sedi nikdo rad pri vsem premagovanju samega sebe pri eni mizi ...

Klerikalno gospodarstvo v ljudskim denarjem. V naslednjem bodemo navedli nekaj, samo nekaj števil, kako znajo gospodariti gg. klerikalci z ljudskim denarjem. Nekateri slučaji so res taki, da se jih skoro mora imenovati defraudacije, po domače tatvine. Spominjamo tu na četrtilijonski deficit po ranjkima konzumoma v Marnberku in Laškem trgu; posebno hudo nam je v narodnem in gospodarskem oziru škodoval polom v Marnberku, kjer so si Nemci še le po njem utrdili svojo današnjo trdnjavo ... Spominjamo na polom v Središču, Sv. Andražu, v Leskovcu, Rečici in nemara še drugod. Vsi slučaji, kjer so propadli klerikalni konzumi in pa druga gospodarska podjetja, nam trenutno niso niti znani. Spominjamo na ona župnika v Halozah, od katerih je eden zapravil ves cerkveni denar, drugi pa denar za občinsko ubožnico; spominjamo na v nebo kričeči slučaj ka-

plana Lovrenka pri Vel. Nedelji, za katerega nima klerikalno časopisje niti ene grajalne besede — k večjemu bode zapelo znano pesem, da po — nedolžnem napadamo duhovnike ... Vsega tega pa nikakor ne smemo pozabiti: saj vse tako čudno ilustrira klerikalno moralo in delo za ljudstvo ...

Opozarjamo še enkrat na veselico z gledališko predstavo „Na Osojah“, ki jo priredijo ložniški diletantje v nedeljo, dne 31. julija v veliki Hodnikovi dvorani. Žalčani in okoličani pohitite v nedeljo vsi v Žalec k predstavi in ne bo vam žal, ker prireditev obeta biti res nekaj izvanrednega. Začetek igre točno ob 8. uri zvečer.

Savinjska dolina mora ostati naša — — — upije zadnja „Straža“ in opisuje „veličasten“ shod Marijinih devic v Petrovčah. Da jih je videl dopisnik „Straže“ 500, mu ni zameriti, ker ima štiri oči, dasi jih niti 200 ni bilo. Pripeljale so se na dveh vozovih, nekaj jih je prišlo z vlakom in domače — vseh skupaj kakih 150—180. Tiralni so jih v napol podrto Lenkovo sušilnico, katero so nakupili klerikalci za 15.000 K dasi ni vredna 2000 K in katero sedaj nazivljejo „društveni dom“. Tam je nastopil „mučenik“ Žebot in učil device, kako morajo biti, da bodo ugajale čukom in drugim tičem. Čudno se nam zdi, da se ni zdelo vredno nobenemu duhovniku udeležiti se ustanovitve „Savinjskega okrožja“ zveze slovenskih deklet in so prepustili ustanovitev za klerikalce tako velepomembne organizacije našemu Jehartu in mučeniku Žebotu. Fanta, ki je še „ledig in frei“, pač dekleta raje poslušajo, kakor kakega sivolasega župnika, ki ima že itak svojo kuharico. Da bi dekletom bolj ugajalo, skakali so okoli njih tudi savinjski „orli“ ali „čuki“, kateri se baje grozno bojijo za te device, ker iste vedno rade škilijo tudi po l beralcih, če so „le za dobit“. Slabo spričevalo za petrovške čuke in mučenika Žebota je dejstvo, da so „njkrašnejše“ device proti večeru v gostilni v enomer turobno vikale in krikale: „Njega, njega ni, njega od nikoder ni.“ Morda so pa le tugovale za kakim presnetim liberalcem ...! Rujno vince je razvzlozilo tudi tem čednostnim, sladkoginjnim devicam jezik, da so izražale v raznih ljubavnih pesmicah občutke svojih „deviških“ src. — Petrovskim klerikalcem dela „društveni dom“ sive lase. Kaplan Jehart je sklenil kupčijo, dobil v Ljubljani posojilo 15.000 K, sedaj pa nimajo tistega, ki bi se rade volje proglasil in podpisal kot gospodarja te razvaline, ker vsak dobro ve, da bi potem moral tudi plačevati obresti in glavnico. Da bi spravili denar skupaj vsaj za obresti, prirejšajo skoraj vsako drugo nedeljo kako komedijo. Ker so domačini že siti teh neumnosti in nočejo več plačevati baje zelo dragih sedežev, zbornali so skupaj device cele Savinjske doline, češ, za enkrat bomo le dobili precej svetlih kronic za najhujši silo.

Kakor se godi pri konsumnih društvih, tako bo tudi tukaj. Jehart, ki jim je vse tak imenitno „vštimal“, jo bo popihal, klerikalci bodo pa plačevali, če bodo imeli s čim. Lenko se jim pa v pest smeji, da je to podrtijo tako „fein“ prodal. Kakor se sliši, hočejo napraviti v „društvenem domu“ tudi gostilno, čeprav so klerikalnim gostilničarjem o času volitev obetali, da bodo, ako volijo z njimi, vedno le tje zahajali. Žato delajo nekateri že kisle obraze! No, izučene „kelnarce“ v društvenem domu bodo jim že na razpolago, saj imajo med glavnimi devicami baje tudi take, ki so se izobraževale v prisilnih delavnicah in to je

„cvet slovenskega ženstva Savinjske doline“, kakor je omenjal kaplan Jehart v pozdravnem govoru. Če vas ni več in boljših, kakor ste se pokazali zadnje nedelje v Petrovčah, potem Savinjska dolina nikdar ne bo vaša! Vaš društveni dom, ki je tako drag kakor „zafran“, se vam bo kmalu podrl, če skoraj ne napumpate par tisočakov in mu zakrpite največje luknje. Eno ste si zazidali in zato napravili dve manjši, da je zdaj res čisto podoben tingel-tangelnu. Petrovčani se bodo menda dolgo spominjali, kako so kupovali in plačevali društveni dom, ko o Jehartu, ki jih je speljal tako lepo na led, ne bo več sluha ne duha.

Iz Hrastnika. Mladina hrastniških družbenih vrtcev priredi v nedeljo dne 31. tm. gledališko predstavo v slovenski šoli na Hrastniku ob 4. uri popoldne. Igrala se bode mladinska igra „Deklica s tamburico“. Po predstavi je prijateljski sestanek v gostilni g. Ferd. Roša v Hrastniku. Isti dan je tudi razstava ročnih del od otrok iz vrtcev, katera je odprta od 9—12. ure dopoldne in od 1—4. ure popoldne. Čisti dobiček poklonijo naši malčki družbi sv. Cirila in Metoda kot jubilejni dar. Prijatelji narodne mladine se prosijo in uljudno vabijo k tej prireditvi. Vršni se ob vsakem vremenu.

V Framu pri Mariboru se priredi dne 7. avgusta t. l. velika Ciril in Metodova slavnost z obširnimi sporedom, katerega še pravočasno objavimo. Opozarjamo slavno občinstvo in narodna društva na to prireditev!

Framska Ciril in Metodova podružnica je poslala glavni družbi znesek 17 K iz nabiralnika v gostilni gospe M. Turner.

Poškodovani dravski most v Ptuj. Neki splav je poškodoval jedno kozo pri dravskem mostu v Ptuj in je zategadelj splavanje v tej smeri za nekaj časa ustavljeno.

V Prekopa pri Vranskem. V nedeljo, 31. tm. se vrši pri nas veselica „Ljudske knjižnice“. Na senčnatem vrtu g. Turnška bo našel vsakdo mnogo zabave. Opravičen smeh pa bo povzročila burka „Starinarica“. Domači fantje in dekleta bodo pa prepevali lepe ubrane narodne in umetne pesmi. Poleg tega še godba, govor, kegljanje na dobitke itd. V nedeljo popoldne vsi v Prekopo!

Iz Št. Jurja ob J. ž. Iste vrste »narodni« trgovci kakor šmarski Wagner je naš ljubi soobčan in podžupan slovenskega šentjurskega trga Janko Artman. Tudi on je član nemškonakcionalnega društva v Gradcu. In pred kratkim je došel sem nemški agent K. K. G. Janko Artman je menda na čast temu agentu imel v Žgankovem stanovanju dolgo nemško govoranco. Heil!

Zlat zaslužni križec je dobil višji oficijal pri okr. sodišču v Kozjem, Alojz Korošec. Ob jednem je prestavljen v Rogatec.

Nabava učil iz inozemstva. Naučno ministerstvo je sporazumno s trgovskim ministrom odredilo, da morajo ravnateljstva vseh državnih in od države podpiranih učnih zavodov naznaniti oblastim in natančno utemeljiti, zakaj naročajo posamezna učila iz inozemstva. Naročilo se bode smelo še le po oblastvenem dovoljenju izvršiti.

Odšla je od posestnika Merdausla v Boču gluho-nema 47letna Marija Kerman neznano kam. Najbrže se potepa v mariborski okolici. Ženska ima kratko ostrizene črne lase, rjav suh obraz in temnorjavje oči.

krog plemenite Schönerjeve rodovine.

A čim bliže smo prihajali s slakom porastli lopi, tem burneje mi je tolklo srce; pred uhom skoru nisem slišal več zgovornega Cklicklona. Samo to sem videl, da sedi v lopi dvoje žensk, a njunih obrazov nisem videl in bogve kako bi se jima bil približal, da me ni gospod Viktor prijel pod pazduho in uvedel notri.

Toda kakor sem takoj spoznal, je bila vsa moja zmedenost in ves moj strah nepotreben, ker Vande ni bilo notri. Samo suhljata, skoro bledikasta in oči-vidno boleehna ženska, ogrnjena v lahni pled, ki mi jo je predstavil Viktor za svojo mater, je sedela ob okrogli mizici in poleg Matilda, ki sem jo spoznal na prvi pogled. Bila je še vsa kakor nekdanj, sledu o kakih ovenelosti še ni bilo v njenem obrazu.

»Kako naključje!« je vzkliknila ne baš preglasno in mi podala roko, a kakor sem sodil po njenem skoro dolgočasnem resnem obrazu, je to naključje najinega svidenja ni ravno preveč veselilo ...

— Ako me sprejema že ta tako prisiljeno, ko je samo njena prijateljica, kako me pozdravi pod svojo rodno streho šele ona sama? — sem pomislil takoj in skoro žal mi je bilo, da je nisem našel v lopi. Sedaj bi bilo že vse končano: sedela bi morda tam in upirala pogled bogve kam, samo da me ne vidi, a tako me najtežje svidenje šele pričakuje, morda ravno v momentu, ko bom manj pripravljen nanj, kakor sem bil tisti trenutek.

A gospod Cklincklon je na mojo veliko zadovoljnost, da saj meni ni bilo treba govoriti zopet, odprl zagozdo nevsahljivemu potoku svoje zgovornosti.

»Sedaj, gospod Lokar«, je pričel — »se mi pa zdi potrebno, da vam razložim in poveni, zakaj sem se obrnil na gospoda profesorja Zaplotnika, ki sem ga slučajno edinega poznal, ki se razume na take stvari ... Kar odkritosrčno bom govoril, da se veste ravnati kako in kaj.« Pri tem je nekoliko umolknil in

pogledal na gospo Schönerjevo, ki je sedela na nasprotnem koncu mize in ni dvignila svojega pogleda od ročnega dela nikamor, kot da je govorjenje gospoda Cklicklona prav nič ne briga, kar se mi ni zdelo malo čudno. Tudi Viktor, ki je sedel ob meni, je namršil obrvi, kot da ve že vnaprej, kaj namerava povedati gospod Cklincklon, samo Matilda se je ozrla vanj, ki pa se mi je zdela bolj podobna tihi prepovedi kakor želji, da naj nadaljuje svoj započeti govor. In iz te obče hladnosti sem sklepal samo dvoje: da je moj prihod samo želja gospoda Cklincklona in drugim morda prav nič po volji, ali pa, da se jim zdi neumestno razkrivati morda katerekoli intimnejše stvari meni — tuju.

Ali gospod Cklincklon je moral imeti zato že važne vzroke ali pa tako slab dar opazovanja, da vsega tega ni opazil in je nemoten nadaljeval:

»Moja zaročenka, gospodična Vanda, ljubi slikanje iz vse duše! Rečem vam: na to stvar je vsa mrtva, pa saj boste videli sami, koliko lepega je že napravila. Menda ga ni v vsej okolici nikakega jarka, nikakega drevesa, da bi ga ona že ne naslikala. In sedaj hoče imeti poslikano verando tam na zadnji strani gradu, kjer prebije včasih poleti po cel dan. Tako hoče in ne da se pregovoriti. Toda pravi, da je za tako delo ona še premalo veščja ali bogve kaj in zato sem se obrnil do gospoda profesorja Zaplotnika, da nam preskrbi slikarja, ki bi bil zmožen in obenem tudi pripravljen pomagati ji pri tem delu. Kako da se stvar napravi in še vse drugo, vam že ona razloži — jaz se o tej stvari ne razumem mnogo, saj veste, da je vsak človek rojen za svojo stvar. Ali gospodična Vanda, ta ve in se razume, dasi ni nikdar obiskovala slikarske šole — kar sama se je priučila — ali ni to čudo?«

Tedaj se je nekaj nenadoma spomnil in pogledal okrog sebe.

»Kje pa je Vanda?«

Matilda je namignila proti gradu in hladno odvrnila:

»Saj veste, da jo že celo popoldne nadleguje glavobol. V grad je odšla.«

»Ubaviča,« je zastokal Cklincklon in gospodična Matilda me je pogledala po strani, kot da hoče izvedeti, kak utis je napravilo name pripovedovanje gospoda Cklicklona. A zapazila ni menda mnogo, ker premagoval sem se in ostal na videz popolnoma miren; slutil sem, da pri vsej stvari nekaj ni v redu in da je v ta nered gotovo najbolj zapleten gospod Cklincklon, ki se mi je zdel sredi teh čudnih molčečih ljudi prava zagonetka. Kadar sem se ozrl v njegov obraz, se mi je zazdel poln prikritega zadovoljstva in veselja nad neko prevladujočo močjo in silo, kateri se morajo pokoriti vsi hote ali nehote ... In sklepal sem, da izvira ravno iz te samozavesti njegova brezobzirnost o vsem in napram vsem, dasi se je nepremišljeno izdal sam, kako suženjsko je odvisen od malenkostne volje — svoje zaročenke Vande. Od njega in nje je moralo zaviseti nekaj, v čemer so bile osredotočene misli teh molčečih ljudi — s kako željo, s kakimi čustvi, nisem mogel vedeti ... Nekaj je moralo priti med nje v čemer si niso vsi enaki, a morajo morda slepo slediti poti, ki jim jo kaže gospod Cklincklon svesti si svoje moči in oblasti, ki je zapopadena bogve v čem ... In zdelo se mi je, da je moral biti boj krut in silen, predno so uklonili svoj plemenitaški ponos pred tem širokoustnim židom, ki se je znal prikrasti z boge kako čifutsko prekano v njih sredo in družino ... Posebno obraz gospe Schönerjeve, ki se je moral odlikovati nekdanj s pravo klasično lepoto, kakor so pričale sicer že vele, a vendar še lepe poteze, je potemnel med pripovedovanjem gospoda Cklicklona časi tako izrazilo, kot da hoče z vsakim malenkostnim zamahom svojih trepalnic povedati, kako ji je neljub.

Dalje prihodnjik.

Izmišljena dedščina 120 tisoč kron. Pred nekaterimi dnevi je došel kamnoseški pomočnik Jos. Seliga, kateri je bil v delu pri novi Götzovi stavbi v Mariboru, k žganjčarju Fleckerju v Tegetthofovi ulici in mu je izvalil denarja in živil za 55 K, češ, da je podedoval 120 tisoč kron in da bode ta denar dne 27. julija vzdignil pri notarju Hansu. Na isti način je goljufal Seligo hišno posestnico Režman v Cvetlični ulici. Od polirja si je vzel tudi delavno knjižico, češ, da jo rabi za vzdig denarja in je zapustil svoje delo. Pticka so že zaprli.

Zastrupljenje. Dekla mesarja Rojka pri Sv. Trojici v Slov. Goricah je umrla dne 25. julija vsled zastrupljenja. Pred svojo smrtjo je še povedala, da je bila dopoldne pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, kjer jo je njen prejšnji ljubček, gostilničar Fekonja prisilil, da je šla v njegovo krčmo. Tam je dobila neko vino, v katerem je bila neznana rmenkasta snov. Fekonja in njegovo ženo so že zaprli.

Požar. Minulo soboto je zgorela hiša in gospodarsko poslopje Martina Kaisersbergerja v Brengovi pri Sv. Trojici. Pogorelo je vse pohištvo, obleka, krma in orodje. Škode je okrog 4 tisoč kron.

Nekaj o kler. posojilnici v Slov. Bistrici. G. P. Novak se v eni zadnjih »Straž« jezi zaradi dopisa v »Nar. Dnevniku« o stavbi hotela »Avstrije«. V dopisu se prav nekrščanski grozi nekemu dopisniku v Slov. Bistrici, ne pove pa prav nič stvarnega na naše očitjanje. Mi stvari ne bomo pustili pri miru, temveč zahtevamo ponovno objavo računov o hotelovi stavbi. G. Novak, če imate popolnoma mirno vest, zakaj se pa potem jezite? Pokažite in objavite račune, pa smo si zopet dobri prijatelji!

Živinske cene v Slov. Bistrici. Jakobov sejm v Slov. Bistrici je bil jako dobro obiskan. Plačevalo se je za vole do 86 h za kg žive teže in še več. Tuji kupci so nakupili zelo veliko živine.

Živinske cene v Gradcu, dne 28. julija. Na sejm je bilo prignanih skupno 1010 glav. Cene nespremenjene. Plačevalo se je za 50 kg žive teže vole po K 36—49 (po debelosti), krave po K 20—35. Tuji kupci so kupili 387 glav, največ gorñji Štajerci.

Druge slov. dežele.

v Zopet požar v Bellkrajini Dne 25. tm. je požar v Podgori pri Črnomlju upepelil 7 hiš z gospodarskimi poslopji vred.

v Železniški projekt Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija-Tolmin. Trasna revizija v zvezi s postajno komisijo glede splošnega projekta za železniško zvezo od Ljubljane (državni kolodvor) čez Brezovico na Idrijo do kranjsko-primorske deželne meje se bo začela dne 2. avgusta t. l. in naslednje dni nadaljevala. Istočasno se vrši trasna revizija na Primorskem.

v Polom koperske razstave. Opaža se dan za dnevom, da prede Italjanom huda, z njihovo razstavo. Minulo soboto so izplačali uradnike, stražnike in uslužbence razstave še-le po osmi uri zvečer, ker poprej niso mogli spraviti skupaj potrebnega denarja. Predsednik razstave je izjavil napram neki osebi javno, da imajo dosedaj pol milijona kron nepokritih stroškov. Zato je neizogibno, da bodo morali razstavo predčasno zapreti, ker čim dalje bo ista odprta, temvečja bo izguba.

v Nenavadna prepoved. Gasilno društvo v Borovnici na Kranjskem je ob priliki jubileja 25-letnega obstanka hotela 31. tm. prirediti večjo slavnost. Naenkrat pa dobi društvo obvestilo, da je slavnost — prepovedana. Zakaj, ne ve nihče!

v Zakaj Slovani ne hodijo v naša letovišča? V zadnjem času so začeli posecati Slovani v precejšnjem številu naše kraje. Prišlo bi jih pa v naše kraje še veliko več, ako jih ne bi šikanirale razne oblasti. Ako n. pr. pride na Kranjsko kak Rus ali Srb, že ga obkoli cela tropa detektivov in špiceljnov. Namesto, da bi se odpočil, pa ima nepotrebna povabila na deželno vladno ali glavarstvo, kjer se ga sprašuje po vzrokih, zakaj je prišel na Kranjsko, kaj dela itd. Seveda je to za letoviščarje jako sitno in zato raje ne pridejo v naše kraje.

v Posledice šulferanjskih šol na Koroškem so z vsakim letom občutnejše. Te posledice se posebno opažajo, ako gledamo statistiko koroških srednjih šol, kjer je vsako leto manj slovenskih srednješolcev. Realka v Celovcu ima 380 učencev, izmed teh je samo 6 Slovencev, gimnazija 480 učencev, izmed teh 81 Slovencev. Beljaška gimnazija šteje med 279 učenci samo 12 Slovencev. Na benediktinski gimnaziji v Št. Pavlu je 14 Slovencev med 183 dijakov. Po ti statistiki je torej med 1322 koroškimi srednješolci, samo 113 Slovencev! Žalostne so te številke, te naj bi »Slov. Straža« upoštevala, ki vedno pravi, da je cela Koroška njena in da jo bo samo ona rešila. Slovenskih šol je treba na Koroškem, ne pa molitvenikov in cerkev!

V Bohinjsko Bistrico pride na daljše bivanje s početkom avgusta minister javnih del pl. Ritt.

v K imenovanju tržaškega škofa, oziroma k poročilu »Gorice«, da je najresnejši kandidat mons. Castelliz, katehet na ženskem učiteljskem in vodja centralnega bogoslovnega semneišča v Gorici, pripominja tržaška »Edinost«: »Odkrito rečeno: Mi ne moremo verovati tega. Kajti glasom naših informacij o sodbi med duhovščino v tržaško-koperski škofiji bi pomenjalo to imenovanje, da cerkvene in posvetne višje oblasti hočejo še večjega razsula v tej škofiji. To naj izvoli vzeti na znanje posebno njegova preuzvišenost gospod knez in nadškof goriški mons. dr. Frančišek Borgia Sedej, ki se baje posebno zavzemlje za Casteliiza. Čudno, da ravno najnesrečnejše kandidaturre silijo najbolj v ospredje.

v Velikanska mina. V pondeljek je bila izstreljena v kamnolomu v Sistijani, ki je lastnina Jadranske družbe za pristaniščna dela v Trstu, mina, ki je bila največja, kolikor jih je bilo dosedaj sploh izstreljenih. V mino, v katero so položili 17.000 kg smodnika, so bile napeljane tri električne žice, vsaka teh je bila vtaknjena v vrečo dinamita. — Iz omenjenega kamnoloma so do sedaj že izvozili 2 in pol milijona kubičnih metrov materijala, in po storjenem računu je materijala še 20 milijonov tonelat. Naleteli so tudi na dober studenec vode. Ta kamenolom je kupila Jadranska družba od nedavno umrlega Cecconija za pol milijona kron, razne druge naprave so stale družbo 300.000 K. Mina je stala družbo 30.000 K in je po računih razstrelila 100.000 kubičnih metrov materijala.

v Izlet v Pulo priredi 7. avg. »Nar. Del. Org.« iz Trsta.

v Zadruga jestvinčarjev v Trstu je imela 26. tm. izredni občni izbor. Navzočih je bilo 50 Slovencev in 11 Italjanov. Ker predsednik ni pustil govoriti slovenski, pa Slovenci tudi italjanskega govorjenja niso pripustili in občni zbor je zopet — padel v vodo.

Vremenski preobrat. Po krasnem vremenu 28. julija kaže večerna situacija zopet na vremensko spremembo. Po tej situaciji vpeljala se bo tudi tu sprememba z viharji od zapada in jugozapada, dočim se za naše kraje poleg teh vplivov iz daljnih krajev obeta od jugozahoda nestanovitno deževno vreme. Kriza se odloči tekom 48 ur vračunši 28. julij. Ako bi na odločitev vplivali povoljni severovzhodni vetrovi, se vreme po kratki padavini izboljša do 5. avgusta. Za ta morebiten slučaj pa je le malo upanja.

Kaj je varanje?

Z Dolenjskega.

Prijavili ste v številki z dne 19. t. m. dopis z Dolenjskega, ki je seznanil vaše bralce z božjo potjo v »Novem Lurdu« pri Št. Jerneju na Dolenjskem. Tam se je povedalo, kako je Anton Lesjak uboge versko zaslepljene kmete tožil pri kazenski sodnji, imenoval božjo pot v Novem Lurdu burko in kmete goljufivce, ki z vodo studenčka v Bukovniku in s podobo matere božje varajo ljudi in iščejo svoj dobiček. Dotično pismo je bilo dobesedno natisnjeno. Da zvejo čitatelji, kakšen je ta župnik Anton Lesjak, objavim še sledeče:

Pred kakimi 4 leti so podarili kartuzijani v Pletterjih leseno podobo lurske matere božje Marijini družbi v Št. Jerneju, da jo ta postavi na skalo v Rakovniku, izpod katere priteka studenček. To podobo je imel kartuzijanski general na Francoskem. Blagoslovil jo je neki francoski škof, ji podelil vso čudotvorno moč matere božje v Lurdu, slavni božji poti na Francoskem; pred to podobo je upravljal general svoje molitve. Ko so kartuzijani bili iz Francoske pregnani in se je en del istih naselil blizu Št. Jerneja, v Pletterjih na Dolenjskem, so pripeljali s seboj to podobo.

To podobo so fantje šentjernejske Marijine družbe prenesli v procesijo, katero je vodil kaplan iz Št. Jerneja, v farovž in od tam v farno cerkev v Št. Jerneju. Oznanila se je iz lece velika procesija, ki bo spremila mater božjo v Novi Lurd. Menihi v Pletterjih so pametni Francozi; oni vedo, da povzroča studenec v Lurdu na Francoskem dosti »čudežev« in da so studenci že iz paganskih časov kmetskemu ljudstvu nekaj svetega. Zgodovinar Goriške, Czoernig pripoveduje, da je ljudstvo v 13. stoletju na Goriškem pravilo o nekem studencu, da se je tam prikazala sv. Marija. To je izkazovalo istemu posebno čast. In takih primerov je dosti. Kartajzi, ali kakor so jih poslovenili kartuzijani, so določili prostor za navedeno podobo na skali, izpod katere priteka na Rakovniku studenček. Bilo je ravno ob 50 letnici otvoritve božje poti v Lurdu na Francoskem. Prišlo je v Št. Jernej več posvetnih duhovnikov in eden pater frančiškan. Studence in križne poti smejo baje blagosloviti le menihi. Ker se je po cerkvah oznanila procesija, nabralo se je v Št. Jerneju dne 29. junija pred okoli 4 leti veliko ljudstva. Pravijo, da ga je

bilo okoli šest tisoč. Imenovani župnik Anton Lesjak je vodil v koretlju in štoli procesijo, asistirali so kaplani, župniki ter pater frančiškan. Šolarčki so bili v procesiji in požarna bramba. Fantje Marijine družbe so nosili podobo lurske matere božje na lepo ozaljšanih tragah. V Rakovniku se je postavila na skalo, eden posvetnih duhovnikov je ulil steklenico vode — iz lurskega studenca na Francoskem v studenček in ko se e zmešala z vodo, da je pater frančiškan blagoslovil ob asistenci župnika Antona Lesjaka in družih posvetnih duhovnikov in mu podelil čudotvorno moč. Kar se je tedaj moglo ljudstva fotografirati, se je. Spredej so stali duhovniki, v sredi naš znan Anton Lesjak, ki je v pismu z dne 13. junija 1910., naslovljeno na okrožno sodišče v Novem mestu imenoval češčenje podobe lurske matere božje v Rakovniku — burko in to, da se je voda po patru frančiškane blagoslovljenega studenčka rabila po obiskovalcih božje poti za umivanje, da so pili — (je jako dobra voda itd.), varanej, goljufijo ljudi. Ta A. Lesjak je odredil, da se fotografija, ki se je napravila pri blagoslovljenju studenčka in otvoritve božje poti obesi pod podobo matere božje in obesila se je. Karl Piletič, fant iz Stare vasi, se je posebno vnel za to božjo pot, ta je prejemal po romarjih za pripravo skalnatega prostora okolo studenčka darovane denarje, je pa polagal račune župniku Antonu Lesjaku. Ta župnik je sam uložil 12 K v hranilnico, na knjižice, na katere je ulagal Piletič nabrane, po uravnavi studenca in družih prostorov preostale denarje.

Ljudstva je od slovesnega otvorenja te božje poti vedno več prihajalo v novi naš Lurd in denarja se je precej nabiralo, že okoli 4000 K. — Župniku Lesjaku se je zdaj zazdelo, da bi vzel on oskrbovanje tega denarja v roke in je to željo izrazil Karlu Piletiču. Dotični odbor, obstoječ iz več dobrih kmetov in fanta K. Piletiča tej želji ni hotel ustreči in K. Piletič se je peljal v Ljubljano k škofu Antonu Bonaventuri, mu razložil vse in škof mu je rekel, naj naprej upravljajo on in drugi možje oskrbovanje božje poti in nabrani denar, kapelice naj pa še ne zidajo. To se je povedalo župniku Antonu Lesjaku. A. Lesjak je na to odgovarjal raz lece, zabavljal na božjo pot v Novem Lurdu, katero je pomagal on upeljati in otvoriti, ter je že tam govoril o neki goljufiji, ki se dogaja z denarjem. — Tega ljudje niso nič upoštevali in božja pot je bila vedno več obiskana. Tudi grdo ravnanje z umobolnim človekom, ki je svetišče v Rakovniku razdiral, obtožba državnega pravdnika in obsodba verskih gorečnikov, ki so tega umobolnega škodljivca zvezali, ni nič škodilo božji poti.

Anton Lesjak se je tedaj še, da vse stori, kar je mogoče v ohlajenje jeze, zatekel k okrajnemu glavarstvu v Krškem in prosil isto, da stori konec »burkam« v Novem Lurdu in »varanju« ljudi z vodo studenčka v Rakovniku. Okrajno glavarstvo je na to fantu Karlu Piletiču diktiralo kazen 3 dni in globe 30 K, — mu ukazalo vse razmetati, kar je bilo pripravljeno za božjo pot v Rakovniku — in na vprašanje, ako naj vrže tudi mater božjo na tla, je dobil odgovor: »vse se mora razmetati«.

Zdaj je uživala duša Antona Lesjaka rajsko veselje. Ali ne dolgo, mož se kesa; ljudje so ga spominjali na slovesno procesijo na Petra in Pavla dan pred 4 leti in na to, kako je sam »burke« uganjal v cerkveni obleki in kako ljudi »varal« z blagoslovljenjem studenčka v Rakovniku. In v Ljubljano se je tudi že po razglasitvi njegovega pisma voziral, nemara na odgovor zaradi tega, ker je češčenje lurske matere božje pred sodnijo imenoval burke in rabo blagoslovljenega studenčka goljufijo. Višje duhovstvo, ki v Brezju na Gorenjskem kultivira tako marljivo češčenje, škofa, ki vodi v Lurd na Francosko pobožne slov. romarje, duhovnike, ki molijo k lurski materi božji, je Anton Lesjak postavil na laž; malo manjka, da jih ni postavil v isto vrsto, kakor iste, ki pobožno molijo pred lursko materjo božjo v Rakovniku in od te podobe zahtevajo čudež, zdravljenje. In duhovnika Smolnkarja, ki prodaja vodo iz studenca v Lurdu na Francoskem, je postavil v prav čudno luč. — Vse bi bilo varanje, goljufija ljudstva! — In okrajno glavarstvo v Krškem je vse to odobravalo! — To je malo prehud tobak! Naj se pomisli, da vlada zdaj kat. duhovnik Cislitvanijo. — To niso šale! — In ljudstvo, kaj si bo mislilo o takem duhovnem vodstvu, pastirovanju, ki blagoslavlja, ki samo v majnikovih večernicah in drugokrati Marijin kult neguje kot neko specialiteto, v jezi pa ves ta kult imenuje burke — varanje ljudstva! — Višje duhovstvo ne more trpeti, da bi se tako ravnalo; take duhovnike preki sod kat. hierarhije kratkomalo spravi primerno v red.

(Konec prihodnjič.)

Dnevna kronika.

Priklopljenje Bosne in Hercegovine k Dalmaciji? »Hrvatska Krna«, glasilo poslanca Prodana, poroča, da se bota Bosna in Hercegovina že 18. avgusta t. l. priklopili Dalmaciji. Odgovornost prepisčamo imenovanemu listu.

Don Fran Ivanšević. državni poslanec iz Dalmacije, ozdaj član »Hrvatske stanke«, je iz te izstopil in vstopil v novo osnovano klerikalno stranko. Baje postane šef njenega dnevnika.

Češki Orli, bratci naših čukov, imajo 14. in 15. avgusta velik zlet v Kromerizu.

v Sarajevski mestni svet bo, ker so podali še ostali hrvaški člani obč. sveta demisijo, razpuščen. Dokler se ne izdeja nov statut, bo vodil posle vladni komisar.

v Turška vlada in tuji državljani. Zoper bolgarske, grške in srbske učitelje je naperjen najnovjši odlok turške vlade ozir. ministerstva prosvete na grškega patrijarha, da prihodnje leto na patrijarhijskih šolah ne smejo poučevati učitelji, ki so podaniki tujih držav.

v Turki v boju proti latinici. Turške oblasti so dale v Solunu aretovati sina pokojnega Sulejmana paše, glasovitega arnavtskega prvaka in sicer baje zaradi tega, ker se je z veliko vneto zavzemal za uvedbo latinice v albanske šole. — Kakor zatrjujejo v turških krogi, bo aretovanec postavljen pred vojno sodišče.

Nepravilno šolo je otvorila minolo nedeljo socialnodemokratska organizacija v Bodenbachu na Češkem: s pomočjo osrednje organizacije se je ustanovila strankarska šola soc. demokracije, prvi tak zavod v Avstriji. Meseca januarja je v socialistični reviji „Der Kampf“ sodrug dr. Bauer sprožil tozadevno misel in razvil obširen načrt. Strankino zastopstvo se je o stvari posvetovalo, storilo potrebne korake in v nedeljo otvorjena šola v Bodenbachu je tega dela plod. Priglasilo se je doslej 38 „učencev“, ki jih pošiljajo posamezno pokrajinske in krajevne organizacije. 30 jih je iz nemške Češke, ostali so iz drugih kronovin. V šoli se imajo vzgajati sistematični delavci za soc. dem. ideje. V pondeljek se je pričel pouk.

Po svetu.

v Vremenske nezgode v Bosni. Iz Banjaluke se poroča 27. tm., da je v okolici Derventa v pretekli noči razsajala huda nevihta s točo, ki je uničila vse letošnje sadje na čepljah. Vihar je z mnogih hiš odnašal opeko ter je razkril več hiš. Vsled tega je pridrla v hiše voda ter povzročila mnogo škode. Na mnogih krajih je bila toča debela kot jajca; našli pa so tudi točo, težko 1 kg.

v Turški konzulat v Sarajevu. Kakor znano, nameravala je Turčija ustanoviti svoje konzulate v Sarajevu, Mostaru in Banjaluki, Avstro-Ogrska pa je dopustila le konzulat v Sarajevu. — Na to mesto je sedaj imenovan dosedanji turški konzul v Kostanci na Rumunskem Kadry Bey, kateremu je že tudi dodeljen tajnik in drugo osebje.

v Zračna križarka za 300 oseb. List „Belgique militaire“ poroča, da se nekateri finančniki resno bavijo z načrtom, podariti Belgiji zračno križarko, ki bi pri dolgosti 240 m, širokosti 25 m in 46.000 l bencinove zaloge imela hitrost 120 km v uri. Motor bi imel 300 konjskih sil. Zračna ladja bi obsegala 300 oseb.

v Tatu zasačili. Na Dunaju so v nekem hotelu zasačili 19letnega poštnega sluga Alberta Roepke, ki je 23. jul. v poštnem uradu Kroeben na Poznanjskem poneveril veliko uradnega denarja in pobegnil na Dunaj. Našli so pri njem denarnih pisem za 10.000 kron.

Zopet goljušje pri ruski intendanci. Senator Garin je dal aretirati predstojnika glavne intendance, polkovnika Akinova in njegovega namestnika, podpolkovnika Freiganga, ki sta bila šele pred kratkim imenovana na ta mesta, ter jih odpeljali v petropavlovsko trdnjavo. Vzrok aretaciji so zopetne goljušje.

Poneverjenje trgovskega nastavljenca. V Berlinu vzbuja senzacija aretacija trgovskega nastavljenca, po imenu Lingnerja. Ta je sedaj na dopustu. V njegovi nenavzočnosti so prišli na velike nerednosti. Revizija je dognala, da manjka 75.000 mark. Šef tvrdke je napravil ovadbo. Stanovanje Lingnerjevo so preiskavali, toda niso ničesar našli. Pri Lingnerju so dobili še 12.000 mark.

Atentat iz ljubosumnosti. Na neki veselici v Cervignari na Laškem je nek odslovljen ljubimec vrgel v neko žensko, po imenu Beranto, dinamično patrono. Nesrečnici je bila glava odtrgana.

Umorjen župan. V Virginiji so umorili prejšnjega župana Neusmana. Na vrta svoje vile je ležal v gugalni mreži, ko je nek mož s ceste vrgel bombo proti njemu. Neusmanu sta bili odtrgani obe nogi in je kmalu na to umrl. O storilcu nimajo sledu.

Umor. 35letni delavec Horntrich je v trgu Křelov na Moravskem posilil neko 9letno solarico ter jo potem toliko časa s kamnom tolkel po glavi, da jo je ubil. Morilca so prijeli.

Štiri ženske padle v Odro. Velika nesreča se je zgodila pri Hubensaatenu. 15letna hči nekega posestnika, njena sorodnica in štiri delavke so se hotele v čolnu prepeljati čez Odro. Čoln se je pa prevrnil in vseh šest je padlo v vodo. Dve osebi so rešili, štiri so utonile.

v Policist — svinjar. V Debrecinu so aretirali stražnika Aleksandra Faraga, ki je na neki mladi ženi v noči, ko je njen mož delal v tovarni, zagrešil zločin posilstva. Baje je kriv že več podobnih dejanj.

v 83 ljudi zastrupljenih. V blaznici pri Florenci je umrlo 83 blaznih vsled uživanja zelenjave kot prikuhe. Izkazalo se je, da se jim je namesto sočinja skuhalo trobeliko (pasji peteršelj).

v Vlomu v župnišče. V Niederwildgrubu pri Opavi je v nedeljo med popoldansko službo božjo vlomil neki lopov in odnesel blagajno z vsem cerkvenim premoženjem 20.000 kron.

Samomorilec zapustil velike premoženje v dobrodelne namene. Iz Lvova poročajo: Bivši kavarnar Kobielski se je zaradi neozdravljive bolezni ustrelil. V svoji oporoki je zapustil 100.000 kron v dobrodelne namene.

v Posojilo zagrebške mestne občine v znesku 15 milijonov kron je sklenjena stvar. Posojilo izvede Prva hrv. hranilnica na podlagi 4inpol odstotnih obrestih občinskih zadolžnic, odplačljivih v 50. letih.

v „Plava bestija“. V Nentaunu na Gornjem Švabskem sta se sprla dva delavca pri gozdnih delih. Eden od obeh je tovariša pobil in ga vrgel v globoko jamo. Ko se je čez nekaj časa vrnil in videl, da je oni prišel k zavesti, ga je s sekiro pobil do smrti. Ubijalca so zaprli.

v Bestijalna Madžarka. Osemletnemu Štefanu Horuszkemu so pred kratkim umrli starši in oblast je izročila fanta kmetici Štefaniji Bosza v Kisteleku v rejo. Kmetica je fantka strašno trpinčila. Za vsako malenkost ga je pretepala, ga privezala k postelji, ga pustila cele dneve brez hrane; enkrat ga je pustila v sami srajci v dežju celo noč na dvorišču. Pred kratkim pa je fantek, ne da bi vprašal, vzel košček starega kruha in ga snedel. To je kmetico tako razjarilo, da je fanta slekla in ga položila na žareči štedilnik. Fant je vsled opeklin umrl. Kmetico so zaprli in je dejanje priznala.

v Bojkot proti mesarjem pred 170 leti. V zapiskih obč. sej v Purgstallu se čita: „Dne 4. apr. 1742 so oba mesarja, ko so bila vsa pogaranja ž njima brezuspešna, tako dolgo zaprli v zvonik, da sta izjavila, da hočeta funt volovskega mesa še nadalje prodajati po 4 krajcarje, ker tudi mesarji v Scheibbsu ne prodajajo dražje“. — Radikalno sredstvo!

Najnovjša brzojavna in telefonična poročila.

IZ OGERSKEGA.

Budimpešta, 29. julija: Danes popoldne se vrši ministerski svet, kateri se bode ukvarjal s tekočimi zadevami. Objednem se bode dogovoril o obliki pozdrava cesarju ob 80 letnici. V parlamentu se nadaljuje debata o trgovski pogodbi z Rumunijo.

PREMIRJE MED BANOM IN SRBOHRVAŠKO KOALICIJO.

Zagreb, 29. julija: Člani srbohrvaške koalicije bodo po sklepu konference predali banu memorandum, v katerem bodo izrekli željo po skupnem delovanju z banom.

KREČANSKE ZADEVE.

Pariz, 29. julija: »Matin« je mnenja, da Krečani ne bodo volili ob volitvah prihodnji mesec za grško narodno skupščino. Venizelos je res šel v Atene toda ne zaradi svoje kandidature temveč na dopust; on je predober politik in patriot, da bi delal v sedanjem trenutku svoji domovini in pa Grški kake težave.

CESARSKÉ VOJAŠKÉ VAJE ODPOVEDANE.

Dunaj, 29. julija: Velike cesarske vojaške vaje, ki bi se imele vršiti v zapadni Galiciji, so zaradi kuge med vojaškimi konji odpovedane.

KRALJ PETER OBIŠČE CESARJA FRANCA JOŽEFA?

Belgrad, 29. ulija: Belgrajski listi vedo povedati, da je obljubil grof Forgach po sklepu trgovinske pogodbe z Avstrijo, da bode sprejel cesar Franc Jožef kralja Petra kot gosta na Dunaju. Zaradi tega se je vršila pred odhodom min. Milovanoviča v Marijine vare, kjer se snide z grofom Aerenthaiom, ministerska konferenca, v kateri se bode govorilo o podrobnostih.

OPROŠČENA SRBSKA ČASTNIKA.

Belgrad, 29. julija: Najvišje vojno sodišče je z večino glasov oprostilo polkovnika Vlašiča in Rašiča ki sta bila obtožena, da sta prevzela od inozemskih tovarn nerabno streljivo.

POTOVANJE BOLGARSKÉGA KRALJA.

Dunaj, 29. julija: Bolgarski kralj je došel včeraj zvečer semkaj.

UMOR CARINSKÉGA RAVNATELJA V ŠKOPLJU.

Škoplje, 29. julija. Tukajšnjega carinskega ravnatelja je ustrelil nekdo v Solunu, kjer je bil na dopustu, ravno v hipu, ko je zapuščal kinematograf. Umor se je bojda zgodil za to, ker je ravnatelj pospeševal nazadnjaške spletke (?).

ČETNIKI ODVEDLI BOGATEGA TRGOVCA.

Solun, 29. julija: Četniki so odvedli bogatega trgovca iz sela Gračkega v gore in zahtevajo za njega 500 turških funtov odkupnine.

ZASEDANJE FINSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Petrograd, 29. julija: 14. septembra je sklicano izvanredno zasedanje finskega deželnega zbora za volitev delegatov v državni svet in dumo.

ZAHTEVA PO SPOŠNI OBJAVI BOROMEJEVE ENCIKLIKE ODBITA.

Praga, 29. julija: Češki klerikalci so naprosili nadškofa Skrbenskega, naj bi objavil v informacijo Boromejevo encikliko tudi v češkem jeziku. Nadškof je pa odbil prošnjo z motivacijo, da je enciklika določena le za škofo in duhovništvo, ne pa tudi za vernike.

OBRAVNAVA PROTI IRENTISTOM NA DUNAJU.

Dunaj, 29. julija: Danes se je pričela obravnavati proti trem iredentistom iz Tridenta, kateri so obtoženi razžaljenja veličanstva in pa prestopka proti zakonu o razstrelilih.

Tržne cene.

Dunaj, 28. julija. Borza za kmetijske pridelke. Cene krušnega zruja nespremenjene, oves je bil miren, koruza za 5 vin. cenejša. Promet majhen, tendenca nespremenjena.

Budimpešta, 28. julija. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'50, pšenica za april K 9'81, rž za oktober K 7'12, oves za oktober K 7'22, koruza za julij K —, koruza za avgust K 5'55, koruza za maj K 5'67. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca se drži, promet 12 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu nespremenjena, ostalo mirno, termini spočetka mirni, pozneje rezervirani.

Trst, 28. julija. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 41'50 do K 42'50 za dobavo K 32'50 do K 33.50 Tendenca mirna.

Praga, 28. julija. Sladkor. Surovi sladkor prompt K 35'—, nova kampanja K 26'35. Tendence: medla, vreme lepo.

Budimpešta, 28. julija. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 134—136, mlade težke 140—142, mlade srednje 142—144, mlade lahke 144—145 v kilogram. Zaloga 39.032 komadov.

Budimpešta, 28. julija. Mast. Svinjska mast 160'—, namizna slanina 137'—.

Prva največja zaloga čevljev v Celju

nudi p. n. občinstvu največjo izbero finih in cenih čevljev za dame, gospe in otroke. Nadalje originalne ameriške čevlje za gospe in dame. Telovadni, tenis- in domači čevlji po najnižjih cenah. Štefan Strašek, Kovaška ulica. 434 12-1

Trgovski pomočnik

vešč manufakturne in špečerijske stroke, dober prodajalec, solidnega življenja, nevstrašljiv dela, in

učenec

z dobrim spričevalom iz boljše hiše, ako mogoče več nekoliko nemščine se sprejmeta v trgovini mešanega blaga **Ant. Korošec**, Radgona. 438 8-1

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Sprejem več dobrih pomočnikov v trajno delo.

Viktor Bevc, Celje

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-48